

**ELMÉLETI HÁTTÉR**

A személyi elvű kisebbségi autonómia elméleti kihívásai: fogalmi-definíciós nehézségek, viszonya a területiséghez, a területi szuverenitáshoz, és a kisebbségi közösségekhez.

Kevés empirikus és összehasonlító elemzés. Példák:

- **Magyarország:** nemzetiségi önkormányzatok (1994-)
- **Szlovénia:** nemzeti önkormányzati közösségek (1994-)
- **Horvátország:** kisebbségi tanácsok és képviselők (2003-)
- **Szerbia:** nemzeti kisebbségi tanácsok (2002/2010-)

Szakirodalmi állítások: felülről létrehozott megoldások, állami ellenőrzés eszközei, kiterjedt szabályozottság, de szimbolikus funkciók.

Q: Mennyiben segítik elő a sokszínűség kezelését, a kisebbségi közéleti részvételt? Hogy viszonyulnak ezekhez maguk az érintett kisebbségek? Miként értékelhető a kisebbségi autonómiák hatékonysága?

**KUTATÁSI KÉRDÉSEK, MÓDSZERTAN**

**Cél:** A személyi elvű kisebbségi autonómiákat övező szakirodalmi állítások és normatív elvárások összevetése a létező intézményi gyakorlatokkal, az eredményesség vizsgálata a négy országban.

**Q1: olyan hatékony struktúrák, amelyek képesek elérni és integrálni a lehetséges csoporttagokat? (integratív kapacitás)**

A népszámlálási kisebbségi népesség és a személyi elvű autonómia területi lefedettsége.

**Q2: képesek-e választási regisztrációra és részvételre ösztönözni, mobilizálni a lehetséges csoporttagokat? (politikai mobilizációs kapacitás)**

Kisebbségi választói regisztráció és részvétel.

Népszámlálási-statisztikai és kisebbségi önkormányzati/tanácsi választási adatok gyűjtése és elemzése.

**KÖVETKEZTETÉSEK, TÁRSADALMI HASZNOSSÁG**

Számottevő a kisebbségi önkormányzati/tanácsi választásoktól való tartózkodás (választói regisztráció, jelölés, szavazás). A népszámlálási/regisztrációs küszöbök alkalmazása a személyi elv teljes körű alkalmazása ellen hat. Amennyiben a kisebbségi választásokat együtt rendezik a helyhatósági választásokkal, azok nagyobb részvételt eredményeznek. Nagyobb arányú regisztráció és részvétel a kisebbségi választásokon, mint a parlamenti választásokon a kisebbségi szereplők támogatása (Magyarország: nemzetiségi szószólók és képviselő, Horvátország és Szlovénia: kisebbségi parlamenti képviselők, Szerbia: kisebbségi pártok).

Az elkészült adatbázisok és összefoglaló országtanulmányok jól használhatók a további kutatásokban és az oktatásban a téma iránt érdeklődő közönség, szakértők, mester- és doktori hallgatók számára.

**EREDMÉNYEK, RÁÉPÜLŐ KUTATÁS****I. Konferenciaelőadások:**

- „The effectiveness of non-territorial cultural autonomies in Central and South Eastern Europe.” First conference of the European Non-Territorial Autonomy Network (ENTAN, COST Action), Belgrád, 2019. nov. 22-23.
- „A magyarországi nemzetiségek önszerveződési folyamatai és a rendszerváltás.” 1989 és a rendszerváltás: a társadalmi cselekvés lehetőségei, Szeged, 2019. nov. 28-30.
- További előadások 2021-re halasztott konferenciákon: 1. 25th Annual World Convention of the Association for the Study of Nationalities (ASN, New York, Columbia University, máj. 6-8.); 2. 2nd ENTAN conference (Bp., máj.); 3. 2021 ASN European conference (Köszvény, júl. 1-3.); 4. 26th World Congress of Political Science (IPSA, Lisszabon, júl. 10-14.).

**II. Doktori műhelyszeminárium:** „The Conceptual Challenge of Non-Territorial Cultural Autonomy” (BCE, Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola, 2020. márc. 24.)**III. Publikációk:**

- Német nemzetiségi önkormányzatiság Magyarországon (1994–2014). In: Eiler F.; Tóth Á. (szerk.): A magyarországi németek elmúlt 100 éve: Nemzetiségpolitika és helyi közösségek. Bp.: TK, Argumentum (2020) pp. 272-295., 25 p.
- A nemzetiségi önkormányzati rendszer nemzetközi összehasonlításban: Személyi elvű autonómiák Közép- és Délkelet-Európában. In: Kovács K. Á. (szerk.): Nemzetiségek és törvényhozás Magyarországon. Bp.: Országház Könyvkiadó, (2019) pp. 299-315., 17 p.
- Személyi elvű kulturális autonómiák Közép- és Délkelet-Európában. Elmélet és gyakorlat. In: Ördögh T. (szerk.): Autonómia és önrendelkezés a Balkánon. III. Balkán Konferencia. Bp.: Ludovika, 2021. (megjelenés alatt)
- Autonomies in their name? National-cultural autonomies in Croatia and Estonia. In: Ethiopian Constitutional and Public Law Series. (benyújtva)

**IV. Választási adatbázisok és négy országtanulmány:** <https://kisebbsegekutato.tk.hu/kisebbsegi-valasztasok-kozep-es-delkelet-europaban>**V. Ráépülő kutatás:** Etnikai mobilizáció és csoporton belüli verseny a személyi elvű kisebbségi autonómiák keretében: közép- és délkelet-európai tapasztalatok (ÚNKP Bolyai+, 2020-2021)